

Реєстратори розрахункових операцій: необхідність чи обов'язок?

(Інтерв'ю з в. о. начальника Головного управління ДПС
у Полтавській обл. Аллою РЯБКОВОЮ)

Застосування класичних та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій (РРО/ПРРО) — це насамперед загальноєвропейська практика, спрямована на досягнення прозорості готівкових розрахунків та їх контрольованість, здійснення господарської діяльності в межах правового поля, захист прав споживачів, забезпечення внутрішнього контролю за роботою продавців. Шляхом впровадження РРО пройшли всі розвинуті країни світу: міжнародний досвід довів, що системне введення РРО приносить позитивний результат.

На цю важливу тему поговорили з в. о. начальника Головного управління ДПС у Полтавській області Аллою РЯБКОВОЮ.

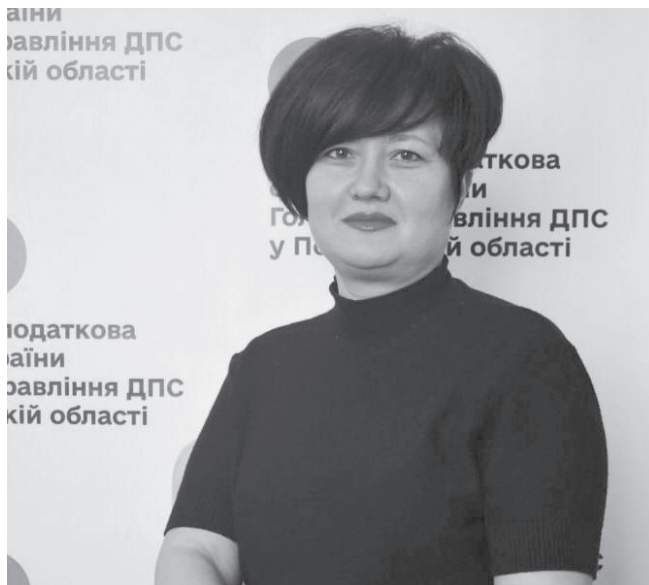

Добрий день, Алло Михайлівно! Хотемо почути вашу думку про важливість застосування класичних та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій. Що найголовніше, на вашу думку, у цьому питанні?

А. Р.: Добридень! Використання класичних та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій (РРО/ПРРО) дає можливість автоматизувати процеси обліку та операцій на рівні каси, забезпечити точність фіскальних записів та електронного зберігання даних. Це також, звісно, сприяє зменшенню можливостей для порушень податкового законодавства і водночас зміцнює довіру та якість обслуговування споживачів – гарантує захист їх прав.

Насамперед хочу зазначити, що застосування РРО та/або ПРРО не створює додаткового навантаження для фізичної особи-підприємця, що працює в правовому полі та веде облік обсягу своїх продажів. Використання РРО робить цей процес простішим. "Проблемним" застосування РРО є лише для тих підприємців, які провадять свою діяльність у "тіні" або є своєрідним "прикриттям" для великого бізнесу, оскільки саме РРО радикально підвищує для них ризики продажу товарів без декларування реального доходу.

Міжнародний досвід свідчить, що тіньова економіка є основною загрозою наповнення бюджету країни незалежно від рівня її розвитку. Більшість розвинених країн уже запровадили заходи з економічної політики, покликані знизити частку тіньової економіки. Тому дедалі більше уваги уряди країн починають надають більш інноваційним заходам щодо стримування та зниження

**АЛЛА РЯБКОВА — в. о. начальника
Головного управління ДПС
у Полтавській області**

розміру тіньової економіки. Одним із таких заходів є перехід до обов'язкового використання сертифікованих касових апаратів, особливо в секторах, в яких часто здійснюються готівкові платежі в невеликих розмірах.

Загалом міжнародний досвід свідчить, що використання РРО дозволяє:

— знизити тіньову економіку і, відповідно, збільшити справедливий розподіл податкового навантаження;

«... "Проблемним" застосування РРО є лише для тих підприємців, які провадять свою діяльність у "тіні"...»

- збільшити ефективність контролю за виконанням податкового законодавства та уніфікувати процедури моніторингу готівкових операцій;
- збільшити бюджетні доходи, знизити ухилення від сплати податків;
- захистити споживачів.

Для кого застосування реєстраторів розрахункових операцій є обов'язковим? Що змінилося у зв'язку з набранням чинності Закону України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану" від 30.06.2023 № 3219-IX?

А. Р.: Із 01.01.2022 р. фізособи-підприємці, платники єдиного податку 2—3 груп ввійшли до категорії суб'єктів господарювання, для яких застосування РРО та/або ПРРО стало обов'язковим.

Наголошую, що Закон України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану" від 30.06.2023 № 3219-IX спрямований на виконання Україною зобов'язань у межах Меморандуму про економічну та фінансову політику від 08.12.2022 р. та передбачає відновлення дії норм податкового законодавства, які були призупинені у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні, та не встановлює нових вимог для мікробізнесу.

Відповідно до вимог Податкового кодексу України РРО, ПРРО не застосовуються платниками єдиного податку 1 групи. Окрім того, ст. 9 Закону України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг" від 06.07.1995 р. № 265/95-ВР (далі — Закон про РРО) визначено випадки, в яких РРО/ПРРО та розрахункові книжки не застосовуються. Також Постановою Кабінету Міністрів України 23.08.2000 р. № 1336 від затверджено Перелік окремих форм та умов проведення діяльності, яким дозволено проводити розрахункові операції без застосування РРО та/або ПРРО, проте з обов'язковим використанням розрахункових книжок і книг обліку розрахункових операцій.

Що являє собою ПРРО від ДПС? Які, на вашу думку, його переваги: чому саме цей програмний продукт ви рекомендуєте застосовувати фізичним особам-підприємцям? Як обрати оптимальний варіант для ведення своєї господарської діяльності?

А. Р.: Починаючи з 01.08.2020 р. у суб'єктах господарювання з'явилася можливість реєструвати та застосовувати програмні реєстратори розрахункових операцій. Одною з переваг є те, що програмний РРО можна встановити на комп'ютер, смартфон, планшет або будь-який гаджет, який є в наявності.

Фіскальні функції в такому РРО виконує фіскальний сервер ДПС, який інтегрується з програмним РРО і реєструє всі розрахункові операції. Також цей фіскальний сервер реєструє самі ПРРО, електронні розрахункові документи й електронні фіскальні звітні чеки, зберігає дані про проведені розрахункові операції, обробляє та надає доступ до інформації про розрахункові операції, проведені через ПРРО.

Хочу наголосити, що платники податків у своїй діяльності можуть використовувати одночасно різні типи РРО: як звичайні класичні (апаратні), так і програмні. Суб'єкт господарювання може самостійно обирати, використовувати йому класичний чи програмний РРО залежно від характеру та особливостей здійснюваної діяльності, а також потреб та фінансових можливостей. Сьогодні на ринку є великий вибір відповідних програм: як безкоштовних від податкової служби, так й альтернативних програмних рішень від комерційних розробників, адаптованих до бізнес-процесів різних секторів економіки. Дуже часто виникають запитання щодо фіскальних чеків. Підкреслюю, електронні чеки мають таку саму юридичну силу, як і паперові.

До того ж Державна податкова служба України для зручності користувачів ПРРО розробила низку покрокових інструкцій щодо реєстрації, застосування та порядку роботи ПРРО. Ознайомитися з ними можна на вебпорталі ДПС за посиланням: tax.gov.ua/baneryi/programni-tto/.

Фахівці податкової служби Полтавщини рекомендують застосовувати ПРРО від ДПС, адже це сучасний, безкоштовний і простий у використанні програмний продукт.

Яка відповідальність передбачена за не застосування реєстратора розрахункових операцій та/або не видачу фіскального чека? Що мають знати підприємці, щоб уникнути штрафів і подбати про імідж сумлінного платника податків?

А. Р.: Чинна редакція Закону про РРО містить незначну кількість норм порядку проведення

розрахунків, за недотримання яких передбачено штрафні (фінансові) санкції. Окрім того, немає штрафів за несуттєві (формальні) порушення порядку застосування РРО/ПРРО.

У разі проведення розрахункових операцій без застосування РРО/ПРРО чи проведення розрахункової операції через РРО/ПРРО на неповну суму вартості товарів застосовуються фінансові санкції у розмірі 100% вартості проданих із порушенням товарів (робіт, послуг) — за порушення, вчинене вперше, та 150% — за кожне наступне вчинене порушення.

Для фізосіб-підприємців, які є платниками єдиного податку та не зареєстровані платниками ПДВ, що здійснюють діяльність із продажу товарів/послуг (окрім підакцизних товарів, технічно складних побутових товарів, лікарських засобів, виробів медичного призначення, ювелірних та побутових виробів із дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння), передбачено фінансові санкції в розмірі 25% вартості проданих із порушенням товарів (робіт, послуг) — за порушення, вчинене вперше та 50% вартості — за кожне наступне вчинене порушення.

Дана норма діє в період із 01.08.2023 р. по 31.07.2025 р., але не пізніше ніж до дати припинення або скасування воєнного стану на території України.

Добровільне виконання вимог Закону про РРО не тільки звільняє від відповідальності за порушення чинного законодавства, але й усуває ризики, що можуть стати підставою для проведення фактичних перевірок. Наголошую, що ДПС використовує лише ризикорієнтовну модель організації та здійснення контрольно-перевірочної роботи, а тому не проводить безпідставних перевірок платників податків.

Як відбувається комунікація з платниками Полтавщини, під час якої вони мають змогу дізнатися про новації податкового законодавства, бути в курсі останніх новин? Що саме робить взаємодію ефективною та дієвою?

А. Р.: Ми завжди відкриті до спілкування з платниками податків і прагнемо до максимальної транспарентності. Саме тому постійно підтримуємо діалог із представниками бізнесу та громадських організацій у різних форматах: публікації актуальних важливих новин на субсайті Головного управління ДПС у Полтавській області вебпорталу ДПС, на нашій сторінці Facebook, YouTube-каналі,

місцевих медіаресурсах; проведення семінарів, воркшопів і робочих зустрічей як з окремими підприємцями, так і з власниками торгових центрів, ринків; співпраця з органами місцевого самоврядування з метою ефективного інформування суспільства про новації податкового законодавства.

Звісно ж, для податківців Полтавщини реальне живе спілкування з платниками податків завжди в пріоритеті, оскільки — для нас важливий обмін думками, досвідом, зворотній зв'язок, пропозиції та думки представників бізнесу, адже враховуючи їх, ми прагнемо ставати кращими, розвиватися разом і спільно наблизити перемогу України.

У межах інформаційно-роз'яснювальної кампанії щодо застосування РРО/ ПРРО проведено низку зустрічей із приватними підприємцями Полтавщини за участі представників провідних бізнес-асоціацій, на яких обговорювалися не лише зміни до законодавства, але й висвітлювалася думка бізнесу, адже найважливіше — це відкритий діалог, довіра та прозорість. Фахівці податкової служби області регулярно проводять виїзні семінари, зустрічі "на місцях", оскільки інформованість платників податків — у фокусі уваги податківців. Ми розуміємо, що в такий надскладний для країни час тільки спільна робота та ефективна взаємодія дадуть результати.

У Головному управлінні ДПС у Полтавській області працюють телефони "гарячих ліній" за всіма напрямками, за якими платники податків можуть отримати фахову консультацію та відповіді на поставлені запитання (poltava.tax.gov.ua/kontakt/). Зокрема, набирає популярності регіональна комунікаційна податкова платформа poltava.ikc@tax.gov.ua. Це простий, сучасний спосіб оперативного і зручного спілкування з представниками бізнес-спільноти та громадських організацій (poltava.tax.gov.ua/media-ark/videogalereya/prezentatsii-ta-inshi-materiali/10550.html).

Шановні платники податків Полтавщини! Звертайтеся на телефони "гарячих ліній", комунікаційну податкову платформу. Фахівці податкової служби області завжди нададуть інформаційну підтримку, фахову консультацію та допоможуть знайти розгорнуті відповіді на запитання.

**Ексклюзивне інтерв'ю Алли РЯБКОВОЇ —
в. о. начальника Головного управління ДПС
у Полтавській обл. —
головному редактору газети
"Все про бухгалтерський облік"
Зої Слободянюк**